

Povodně v Polsku v roce 2010

Zatopení měst v údolí řeky je velkou lidskou tragédií. Hlavním viníkem však není příroda, ale lidská činnost v povodí – regulace a kanalizace výše položených částí povodí, ohrazení zátopených částí údolí či nadměrné množství zpevněných povrchů.

Dynamika protržení hrází. Bezpečnost před povodněmi je stále spojována s vysokými hrázemi. Právě hráže, přes klamný pocit bezpečí, však bývají hlavní příčinou lidských tragédií.

Příčiny a průběh:

V Polsku se po několika dnech intenzivních dešťů mezi **14. – 18. květnem** dramaticky zvyšují hladiny na horní Visle. Vzednutí řeky zalévá několik měst: Čechovice-Dědice, Slezský Chelm, Osvětim, Krakov (protržená protipovodňová hráz v Nové Huti) a Sandoměř. Protipovodňové hráže na Visle nevydržely ani ve vojvodství Lublinském (v oblasti Wilków), Podkarpatském (Tarnobrzeg) a Mazovském (Świniary). Hladina vody v Odře se nebezpečně zvyšovala. Na mnoha řekách a mnoha místech voda protrhla hráže nebo jimi prosakovala.

Další vlna dešťů přichází **1. a 2. června 2010**. Znovu jsou hlášeny zvýšené stavy vod v povodí horní Visly a Odry, opět jsou záplavy v jižní části Malopolska a v Podkarpátí. Voda zalévá Jasło, Sandoměř, Tarnobrzeg a mnoho měst a obcí v Malopolském, Podkarpatském, Svatokřížském a Lublinském vojvodství. Protipovodňové hráže na Visle znovu selhaly.

Kulminace povodňové vlny na Visle během této povodně byla nejvyšší za posledních 160 let, přičemž výška hladiny Visly překročila i údaje zaznamenané během tisícileté povodně z roku 1997.

Obrovské škody způsobila srpnová vlna v Jizerských horách – názorným příkladem je Bogatynia. Katastrofu způsobil prudký

děšť, kdy během několika hodin spadlo 120 - 182 mm/m² srážek (měsíční průměr v Jizerských horách se pohybuje od 60 do 140 mm, roční průměr v Polsku je kolem 600 mm).

Byla to blesková povodeň, charakteristická pro horské oblasti. V **první srpnové dekádě** nastala změna počasí a dvoudenní intenzivní srážky způsobily zničující záplavy na hlavních jizerských tocích. Na mnoha místech vytvořily valící se proudy vod nová koryta. Pro mnohá podhorská sídla je spásou zalesněný terén – přirozená retence lesa zachránila některá místa před tragédií.

Dosavadní protipovodňová opatření na Nise, Kwise a jiných velkých řekách v té oblasti chránila lidi chránit před občasnými, ale nepříliš škodlivými povodněmi. Ukázalo se však, že při opravdu velké vodě regulace řeky už nepomůže, ale je naopak příčinou ještě větších škod. Zvýšená a urychlená povodňová vlna postupovala korytem Smědě/Witky dále do přehrady Witka (Jezioro Niedów), kde došlo k protržení hráže.

Fakta:

Voda zaplavila **554 000** hektarů plochy v **2157** městech a obcích
Evakuováno bylo více než **30 000** osob

Visla – údolí u řeky je ponecháno přírodním procesům. Když je třeba, řeka se přirozeně prohlubuje a rozlévá. Z nánosů a naplavenin vytváří ostrovy, bez škod na zemědělské půdě v okolí.

Zastánci regulace řek prosazovali po celá desetiletí příčné stavby – jezy, hráže, přehrady. Nikdo ale nepomyslel na to, že zregulovaný tok pojme jen určité omezené množství vody... V mnoha případech dojde k větším škodám, než kdyby na toku žádné takové „zabezpečení“ nebylo. Řeka Smědě/Witka by jistě nezpůsobila takové škody, kdyby na ní nebyla vystavěna přehrada.